

СХВАЛЕНО

Рішення педагогічної ради
Березівського ліцею
Березівської сільської ради
Житомирського району
Житомирської області
(протокол № 1 від 28 серпня 2024 року)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ по Березівському ліцею
Березівської сільської ради
Житомирського району
Житомирської області
від 28 серпня 2024 року № 49-а/г

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
БЕРЕЗІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ
БЕРЕЗІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ
ЖИТОМИРСЬКОГО РАЙОНУ
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

(1-4 класи) НУШ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПЕРШИХ-ЧЕТВЕРТИХ КЛАСІВ

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітню програму для 1-4-х класів ліцею розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти. У програмі визначено змістові лінії; очікувані результати навчання та відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. Навчальний план визначає тижневий обсяг навчального навантаження здобувачів освіти.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних

комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади; екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

б) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

7) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

8) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу

життя;

9) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

10) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми використовуватимуться **внутрішньопредметні** і **міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання

– *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.*

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я. Згідно із Законом України «Про освіту» початкова освіта розпочинається переважно із шести років.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 1-2-х та 3-4-х класів

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 1-4-х класів визначено відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти: 1-й клас – 23 год/тижд.; 2-й клас – 25 год/тижд.; 3-й клас – 26 год/тижд., 4-й клас – 26 год/тижд.

При складанні навчальних планів для **1 – 4 класів** використані Оновлені типові освітні закладів загальної середньої освіти, у яких оновлено зміст у частині питань цивільного захисту, поведження з вибухонебезпечними предметами, у зв'язку з масовим вторгненням збройних сил російської федерації в Україну (затверджені *наказом МОН України від 12.08.2022 р. № 743-22*) – *Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 1-2 клас та Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 3-4 клас (додаток 1).*

Навчальні плани 1-4-х класів (**додаток 1**) містять *інваріантну* складову, обов'язкову для виконання та *варіативну* складову. *Варіативна* складова навчального плану (1 год/тижд.) у *1 – 4 класах* використовуватиметься на підсилення предмету інваріантної складової (українська мова та літературне читання). Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, квести, які вчитель організовує у межах уроку або у позаурочний час.

З метою посилення індивідуальної роботи з учнями відповідно до «Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128, поділ класів на групи здійснюється під час вивчення англійської мови, української мови, за умови відповідної кількості учнів у класі (більше 27) та інформатики (2-4 класи).

Навчальний план 1-4-х класів зорієнтований на роботу за 5-денним навчальним тижнем. Ураховуючи особливості організації освітнього процесу, функціонує група подовженого дня відповідно до чинного законодавства.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів. Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню

прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Установлення ступеня досягнення *учнями 1-4-х класів* обов'язкових результатів навчання здійснюється відповідно до чинного законодавства, наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти» та розробленої власної системи оцінювання результатів навчання учнів, затвердженої на засіданні педагогічної ради ліцею (Протокол №1 від 30 серпня 2021). *Навчальні досягнення здобувачів у 1-х та 2-х класів підлягають вербальному, формувальному (підсумковому) оцінюванню. Навчальні досягнення здобувачів у 3-4-х класах підлягають рівневному (формувальному та підсумковому) оцінюванню.*

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Підготовка педагогічних працівників. З метою забезпечення професійного розвитку педагогічних працівників всі вчителі 1-4-х класів ліцею завершили онлайн-курс для вчителів початкової школи підвищили методичний і практичний рівні компетентності педагога щодо реалізації завдань нового Державного стандарту початкової освіти та методиками компетентнісного навчання відповідно до основних напрямів державної політики в галузі освіти шляхом проходження навчальних модулів, тренінгів при ЖОШПО.

Навчальний план
для початкової школи
з українською мовою навчання

Навчальні плани згідно наказів МО України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22			
Предмет	I\14	II\17	III\14	IV\9
<i>Інваріантна складова</i>				
Українська мова	7	7	7	7
Літературне читання				
Англійська мова	2	3	3	3
Математика	4	4	5	5
Я досліджую світ	3	3	3	3
Мистецтво	2	2	2	2
Фізична культура	3	3	3	3
Дизайн і технології	1	1	1	1
Інформатика		1	1	1
Разом	19+3	21+3	22+3	22+3
<i>Варіативна складова</i>				
Українська мова	1	1	1	1
Всього	23	25	26	26

Освітня програма обсягом 7 (сім) аркушів пронумерована, прошнурована, скріплена печаткою